

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 81
UDC 82
UDC 008

ISSN 2545-3998

ПАЛИМПСЕСТ

МЕЃУНАРОДНО СПИСАНИЕ ЗА ЛИНГВИСТИЧКИ, КНИЖЕВНИ
И КУЛТУРОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

PALIMPSEST

INTERNATIONAL JOURNAL FOR LINGUISTIC, LITERARY
AND CULTURAL RESEARCH

ГОД. II, БР. 3
ШТИП, 2017

VOL. II, NO 3
STIP, 2017

ПАЛИМПСЕСТ

**Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања**

PALIMPSEST

**International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research**

**Год. II, Бр. 3
Штип, 2017**

**Vol. II, No 3
Stip, 2017**

ISSN 2545-3998

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

ИЗДАВА

Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип,
Република Македонија

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Ранко Младеноски

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

Виктор Фридман, Универзитет во Чикаго, САД
Толе Белчев, Универзитет „Гоце Делчев“, Република Македонија
Нина Даскаловска, Универзитет „Гоце Делчев“, Република Македонија
Ала Шешкен, Универзитет Ломоносов, Руска Федерација
Олга Панкина, НВО Македонски културен центар, Руска Федерација
Георгета Раца, Универзитет Банат, Романија
Астрид Симоне Грослер, Универзитет Банат, Романија
Горан Калоѓера, Универзитет во Риека, Хрватска
Дејан Дуриќ, Универзитет во Риека, Хрватска
Шандор Чегледи, Универзитет во Панонија, Унгарија
Ева Бус, Универзитет во Панонија, Унгарија
Хусејин Озбај, Универзитет Гази, Република Турција
Зеки Ѓурел, Универзитет Гази, Република Турција
Елена Дараданова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Ина Христова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Џозеф Пониах, Национален институт за технологија, Индија
Сатхарај Венкатесан, Национален институт за технологија, Индија
Петар Пенда, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Данило Капасо, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Мета Лах, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Намита Субиото, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Ана Пеличер-Санчез, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Мајкл Грини, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Татјана Гурин, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Диана Поповиќ, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Жан Пол Мејер, Универзитет во Стразбур, Република Франција
Жан Марк Веркруз, Универзитет во Артуа, Република Франција
Регула Бусин, Швајцарија
Натале Фиорето, Универзитет во Перуца, Италија
Оливер Хербст, Универзитет во Вурцбург, Германија

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

PUBLISHED BY

Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip,
Republic of Macedonia

EDITOR-IN-CHIEF

Ranko Mladenoski

EDITORIAL BOARD

Victor Friedman, University of Chicago, United States of America
Tole Belcev, Goce Delcev University, Republic of Macedonia
Nina Daskalovska, Goce Delcev University, Republic of Macedonia
Alla Sheshken, Lomonosov Moscow State University, Russian Federation
Olga Pankina, NGO Macedonian Cultural Centre, Russian Federation
Georgeta Rata, Banat University, Romania
Astrid Simone Grosler, Banat University, Romania
Goran Kalogjera, University of Rijeka, Croatia
Dejan Duric, University of Rijeka, Croatia
Sándor Czeglédi, University of Pannonia, Hungary
Éva Bús, University of Pannonia, Hungary
Husejin Ozbaj, GAZI University, Republic of Turkey
Zeki Gurel, GAZI University, Republic of Turkey
Elena Daradanova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Ina Hristova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Joseph Ponniah, National Institute of Technology, India
Sathyaraj Venkatesan, National Institute of Technology, India
Petar Penda, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Danilo Capasso, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Meta Lah, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Namita Subiotto, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Ana Pellicer Sanchez, The University of Nottingham, United Kingdom
Michael Greaney, Lancaster University, United Kingdom
Tatjana Durin, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Diana Popovic, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Jean-Paul Meyer, University of Strasbourg, French Republic
Jean-Marc Vercruyse, Artois University, French Republic
Regula Busin, Switzerland
Natale Fioretto, University of Perugia, Italy
Oliver Herbst, University of Wurzburg, Germany

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Драгана Кузмановска
Толе Белчев
Нина Даскаловска
Билјана Ивановска
Светлана Јакимовска
Марија Леонтиќ
Јована Караникиќ Јосимовска

ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ

Даница Гавриловска–Атанасовска (македонски јазик)
Весна Продановска (англиски јазик)
Толе Белчев (руски јазик)
Билјана Ивановска (германски јазик)
Марија Леонтиќ (турски јазик)
Светлана Јакимовска (француски јазик)
Јована Караникиќ Јосимовска (италијански јазик)

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК

Славе Димитров

АДРЕСА

ПАЛИМПСЕСТ
РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
п. фах 201
МК-2000 Штип, Македонија
ISSN 2545-3998
<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

Меѓународното научно списание „Палимпсест“ излегува двапати годишно во печатена и во електронска форма на посебна веб-страница на веб-порталот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип:

<http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Трудовите во списанието се објавуваат на следните јазици: македонски јазик, англиски јазик, германски јазик, француски јазик, руски јазик, турски јазик и италијански јазик.

Трудовите се рецензираат.

EDITORIAL COUNCIL

Dragana Kuzmanovska
Tole Belcev
Nina Daskalovska
Biljana Ivanovska
Svetlana Jakimovska
Marija Leontik
Jovana Karanikik Josimovska

LANGUAGE EDITORS

Danica Gavrilovska-Atanasovska (Macedonian language)
Vesna Prodanovska (English language)
Tole Belcev (Russian language)
Biljana Ivanovska (German language)
Marija Leontik (Turkish language)
Svetlana Jakimovska (French language)
Jovana Karanikik Josimovska (Italian language)

TECHNICAL EDITOR

Slave Dimitrov

ADDRESS

PALIMPSEST
EDITORIAL COUNCIL
Faculty of Philology
Krste Misirkov 10-A
P.O. Box 201
MK-2000, Stip, Macedonia
ISSN 2545-3998
<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

The International Scientific Journal “Palimpsest” is issued twice a year in printed form and online at the following website of the web portal of Goce Delcev University in Stip:
<http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Papers can be submitted and published in the following languages: Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish and Italian language.

All papers are peer-reviewed.

СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

ПРЕДГОВОР

Ранко Младеноски, главен и одговорен уредник

FOREWORD

- 11 Ranko Mladenoski, editor-in-chief

ЈАЗИК / LANGUAGE

- 15 **Виолета Јанушева**
ПРАВИЛНАТА УПОТРЕБА НА НАВОДНИЦИТЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ
ЈАЗИК – УСЛОВ ЗА СТАБИЛНОСТА НА ЈАЗИЧНАТА НОРМА
Violeta Januševa
THE CORRECT USE OF THE QUOTATION MARKS IN THE MACEDONIAN
LANGUAGE – A REQUIREMENT FOR THE STABILITY OF THE
LANGUAGE NORM
- 29 **Marija Leontik**
STANDART TÜRK DİLİNİN YUMUŞAKLIĞI VE AHENKLİLİĞİ
Marija Leontik
SOFTNESS AND MELODY IN STANDARD TURKISH LANGUAGE
- 41 **Милена Касапоска-Чадловска**
АТРИБУТОТ ВО ФРАНЦУСКИОТ ЈАЗИК И НЕГОВИТЕ ЕКВИВАЛЕНТИ
ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК: МЕТАЈАЗИЧНИ СЛИЧНОСТИ И РАЗЛИКИ
Milena Kasaposka-Chadlovska
THE ATTRIBUTE IN THE FRENCH LANGUAGE AND ITS EQUIVALENTS
IN THE MACEDONIAN LANGUAGE: METALANGUSTIC SIMILARITIES
AND DIFFERENCES
- 51 **Evaine Le Calvé Ivičević, Barbara Vodanović**
DES VERTES ET DES PAS MÛRES: FRUITS ET LÉGUMES DANS LES
PHRASÈMES FRANÇAIS ET CROATES
Evaine Le Calvé-Ivicevic, Barbara Vodanovic
TRICKY VEGGIES: FRUIT AND VEGETABLES IN FRENCH AND
CROATIAN PHRASES
- 63 **Валентина Милошевиќ-Симоновска**
ЈАЗИЧНАТА ПОЛИТИКА НА ФАШИЗМОТ ВО ИТАЛИЈА И БОРБАТА
ПРОТИВ ДИЈАЛЕКТИТЕ (АНТИДИЈАЛЕКТНА КАМПАЊА)
Valentina Milosevikj-Simonovska
LINGUISTIC POLITICS OF FASCISM AND THE BATTLE AGAINST
DIALECTS (ANTI-DIALECT CAMPAIGN)
- 69 **Meri Basovska, Biljana Ivanovska**
GERMAN NATIVE SPEAKERS' USE OF MODIFICATION DEVICES OF
THE SPEECH ACT OF REQUEST

79 Pierino Venuto
UN'IPOTESI: LANORMATASSO. L'IMPERFETTO SENZALABIODENTALE:
-EA -EVA NEI CANTI DI GIACOMO LEOPARDI
Pierino Venuto
HYPOTHESIS: TASSO'S RULE. THE IMPERFECT TENSE WITHOUT
LABIODENTAL: -EA -EVA IN THE GIACOMO LEOPARDI'S CANTI

89 Antonella Zapparrata
L'IMPORTANZA DELLA NUOVA LINGUA ITALIANA NE LA VITA
MILITARE DI DE AMICIS
Antonella Zapparrata
THE IMPORTANCE OF THE NEW ITALIAN LANGUAGE IN VITA MILITARE
BY E. DE AMICIS

КНИЖЕВНОСТ / LITERATURE

107 Franco Costantini
L'ÉTRANGER DI A. CAMUS E UOMINI E NO DI E. VITTORINI: UN
CONFRONTO
Franco Costantini
L'ÉTRANGER BY A. CAMUS E EOMINI E NO BY E. VITTORINI: A
COMPARISON

119 Марија Ѓорѓиева-Димова
ПАЛИМПСЕСТНА ТРАНСВЕРЗАЛА: ТОПОСОТ КАКО
ИНТЕРТЕКСТУАЛНА ИНТЕРСЕКЦИЈА
Marija Gjorgjieva Dimova
A PALIMPSESTIC TRANSVERSAL: TOPOS AS AN INTERTEXTUAL
INTERSECTION

129 Луси Караниколова-Чочоровска
ЗА ЖЕНСКИОТ МЕНТАЛИТЕТ И ИДЕНТИТЕТ ВО РАСКАЗОТ „ЖЕНАТА
НА ПОКОЈНИКОТ“ ОД БОРА СТАНКОВИЌ
Lusi Karanikolova-Chochorovska
ABOUT FEMALE MENTALITY AND IDENTITY IN THE STORY „THE
DEAD MAN'S WIFE” BY BORA STANKOVIC

139 Kadriye Türkan
BALKAN TÜRK MASALLARINDA RÜYANIN İŞLEVLERİ
Kadrije Turkan
THE FUNCTION OF DREAM IN BALKAN TURKISH FOKTALES

149 Amra Memić
MARCEL PROUST AND ZEN-BUDDHISM (WHAT IS SATORI AND WHY IS
PROUST BUDDHISTS?)

- 161 Катерина Петровска-Кузманова**
УЛОГАТА НА ДИМИТАР И КОНСТАНТИН МИЛАДИНОВЦИ ВО
РАЗВОЈОТ НА МАКЕДОНСКАТА ФОЛКЛОРИСТИКА
Katerina Petrovska Kuzmanova
THE ROLE OF MILADINOVCI BROTHERS IN THE DEVELOPMENT
FOLKLORISTIC IN MACEDONIA

КУЛТУРА / CULTURE

- 171 Родна Величковска**
КАРТОГРАФИРОВАНИЕ КАК МЕТОД ОПРЕДЕЛЕНИЯ ГРАНИЦ
МУЗЫКАЛНИХ ДИАЛЕКТОВ В МАКЕДОНСКОМ ОБЯДОВОМ
НАРОДНОМ ПЕНИИ
Rodna Velichkovska
MAPPING AS A METHOD FOR DETERMINING BOUNDARIES OF
MUSICAL DIALECTS IN MACEDONIAN RITUAL FOLK SINGING

- 183 Стојанче Костов**
КРАТОК ОСВРТ НА ОРСКАТА ТРАДИЦИЈА ВО ЕТНИЧКИТЕ ПРЕДЕЛИ
ЖЕГЛИГОВО, СРЕДОРЕК И СЛАВИШТЕ (СО ПОСЕБЕН АКЦЕНТ НА
НЕКОЛКУ СЕЛА ВО СРЕДОРЕК)
Stojanche Kostov
BRIEF OVERVIEW OF THE DANCE TRADITION IN THE ETHNIC
REGIONS OF ZHEGLIGOVO, SREDOREK AND SLAVISHTE (WITH
SPECIAL EMPHASIS OF SEVERAL VILLAGES IN SREDOREK)

- 193 Kamila Milkowska-Samul**
PER UNA NUOVA IMMAGINE DELLE DONNE IN TV ITALIANA – ALCUNE
RIFLESSIONI IN BASE ALLA FICTION GOMORRA
Kamila Milkowska-Samul
FOR A NEW IMAGE OF WOMEN ON ITALIAN TELEVISION – SOME
CONSIDERATIONS AROUND THE SERIES GOMORRA

- 205 Екатерина Намичева, Петар Намичев**
ТРАНСФОРМАЦИЈАТА НА КУЛТУРОЛОШКИОТ ПРОЦЕС ПОВРЗАН
СО ТРЕТМАНОТ НА ИСТОРИСКИТЕ ОБЈЕКТИ ВО ГРАДОТ
Ekaterina Namiceva, Petar Namicev
THE TRANSFORMATION OF THE CULTURAL PROCESSES RELATED TO
TREATMENT OF THE CITY HISTORICAL BUILDINGS

МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА / TEACHING METHODOLOGY

- 219 Rea Lujčić**
TRANSLANGUAGING OR TRANSGRESSING LANGUAGE BORDERS TO
COMMUNICATE AND TO LEARN IN INTERNATIONAL SCHOOLS

229 Nuray Kayadibi, Necati Demir
MAKEDONYA'DA YAŞAYAN TÜRK ÇOCUKLARININ YAZILI ANLATIM
BECERİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME
Nuray Kayadibi, Necati Demir
AN ANALYSIS OF WRITTEN EXPRESSIONS OF TURKISH CHILDREN
LIVING IN MACEDONIA

245 Tatjana Ilievska, Nina Daskalovska
ИНЦИДЕНТНО УСВОЈУВАЊЕ НА НОВ ВОКАБУЛАР ПРЕКУ ЧИТАЊЕ
НА БАШНИ
Tatjana Ilievska, Nina Daskalovska
INCIDENTAL VOCABULARY ACQUISITION THROUGH READING
FABLES

ПРИКАЗИ / BOOK REVIEWS

257 Ранко Младеноски
КНИЖЕВНИТЕ „ДЕШИФРИРАЊА“ НА ВЕНКО АНДОНОВСКИ
Ranko Mladenoski
LITERARY “DECODING” BY VENKO ANDONOVSKI

273 Марија Гркова
ПОЛЕЗЕН ТУРСКО-МАКЕДОНСКИ УЧЕБНИК ОД МАРИЈА ЛЕОНТИЌ
Marija Grkova
USEFUL TURKISH-MACEDONIAN TEXTBOOK BY MARIJA LEONTIC

ДОДАТОК / APPENDIX

281 ПОВИК ЗА ОБЈАВУВАЊЕ ТРУДОВИ
ВО МЕЃУНАРОДНОТО НАУЧНО СПИСАНИЕ „ПАЛИМПСЕСТ“
CALL FOR PAPERS
FOR THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “PALIMPSEST”

Милена Касапоска-Чадловска

АТРИБУТОТ ВО ФРАНЦУСКИОТ ЈАЗИК И НЕГОВИТЕ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК: МЕТАЈАЗИЧНИ СЛИЧНОСТИ И РАЗЛИКИ

Апстракт: Во францускиот јазик, атрибут претставува оној реченичен член чија функција е да даде опис на субјектот со посредство на копулативен глагол, или на директниот објект преку преодни глаголи. Во македонската граматика оваа дефиниција се однесува на реченичниот член којшто има функција на именски дел на прирокот.

Од друга страна, во македонскиот јазик под поимот *атрибут* се подразбира несамостоен, второстепен реченичен член којшто, исто така, определува одреден именски конституент од гледна точка на некоја особеност, но тоа определување го врши директно, без глаголко посредство. Еквивалент на македонскиот атрибут во француската граматика е *епитетот*.

Имајќи ги предвид овие формални и функционални разлики во поглед на атрибутот во двата јазика, во овој труд ќе направиме преглед на различните видови атрибут во францускиот јазик и на нивните метајазични еквиваленти во македонската граматика.

Клучни зборови: *атрибут, француски јазик, македонски јазик, метајазик, еквиваленти.*

1. Вовед

Метајазикот кој го користи француската граматика за предикативната, односно атрибутивната функција на придавката значително се разликува од метајазикот во македонската, но и во другите европски граматика. Имено, атрибутот во француската граматика претставува првостепена, примарна функција, додека атрибутот во другите јазици се однесува на опишувачката улога на придавката и претставува второстепена функција. Така дефиниран, атрибутот во македонската и во другите европски граматика одговара на она што се нарекува *епитет* во францускиот јазик.

Овие значителни метајазични разлики многу често доведуваат до забуна и нејасноти кај македонските, но и кај странските изучувачи на францускиот јазик. Со цел да придонесеме за разјаснување на термилошките разлики, ние во трудот ќе направиме преглед на различната терминологија која се користи за францускиот атрибут, пред сè, во македонската граматика, но со краток осврт на терминологијата и во неколку други европски граматика.

2. Францускиот концепт за атрибут во споредба со другите европски граматика

Француската граматика го користи терминот *атрибут* за придавската функција за која во другите јазици, како англиски, германски, италијански или португалски, се користи одредбата *предикативен(на)* или *предикатив*. Од друга страна, во граматиките на овие јазици, концептот *атрибут* се користи за функцијата која во француската граматика се нарекува *epitete*. Исто така, француската граматика прави разлика меѓу атрибут и дополние (атрибут ≠ дополние), додека во другите граматика тоа не е случај.

Во **англиската граматика**, за францускиот атрибут се користи терминот *complement* којшто во англискиот јазик, според една поширока дефиниција, претставува дел од предикатот.¹ Имено, во реченица од типот: *The man seems happy*, англиските речници ја дефинираат придавката *happy* како *subject complement* или дополние на субјектот. Во примери како: *Success made the man happy*, истата придавка се опишува како *object complement* или дополние на објектот. Тоа дополние на објектот не е граматички синоним за она што се нарекува *complément d'objet* во францускиот јазик. Во англискиот јазик, францускиот концепт за *complément d'objet* и *complément de circonstance* се именуваат како *object* и *adverbial*. (Maillard & Almeida, 1999, p. 110). Шематски, англиската терминологија би можела да се прикаже на следниов начин:

SUBJECT (СУБЈЕКТ)			PREDICATE (ПРЕДИКАТ)	
<i>This</i> Оваа	<i>little</i> мала	<i>house</i> куќа	is е	cold студена
Determiner Детерминант	Attributive adjective Атрибутивна придавка	head noun главна именка	copula копула	predicative adjective, subject complement предикативна придавка, дополние на субјектот

Метајазични еквиваленти на атрибутот во англискиот јазик (според Maillard & Almeida, 1999, p. 120)

Според Мајар, терминот *дополние*, којшто се користи во англискиот јазик, е соодветен, барем кога станува збор за францускиот атрибут на субјектот, бидејќи копулата *сум* и другите атрибутивни глаголи отвораат

¹ Предикатот во англиската граматика се дефинира како дел од реченицата кој содржи глагол и може, исто така, да содржи *објект*, *дополние* (францускиот атрибут) или *прилошка определба*. (Maillard & Almeida, 1999, p. 114).

задолжително место за елементи кои го дополнуваат нивното значење. Сепак, во францускиот јазик не би можел да се користи овој термин наместо атрибут, бидејќи во француската граматика се прави разлика меѓу атрибут и дополнение (за директен или индиректен објект). Од друга страна, за разлика од англискиот јазик, каде придавката е неменлива, во францускиот јазик таа е конгруентна по род и по број со именскиот конституент којшто го опишува, што упатува на тоа дека атрибутивната придавка во прв ред се однесува, односно *gi* дополнува субјектот или објектот.

За да се надминат термилолошките разлики се предлага француската граматика да го усвои терминот *предикативен* или *предикатив* за преименување на сегашниот атрибут со што би се усогласила со најголемиот дел од европската граматичка терминологија. (Riegel, 1985, p. 211).

Германската терминологија во поглед на атрибутот е многу слична на англиската, со таа разлика што во германската граматика предикатот е ограничен само на глаголската форма. Глаголот, односно *Prädikat*, има функција на организациски центар во германската реченица. Атрибутот се означува како *das Prädikatsnomen* или *das Prädikativ*, односно предикатско име, а се разликуваат, како и во францускиот јазик, два типа *предикатско име*: *die prädikative Ergänzung zum Subjekt*, што одговара на францускиот атрибут на субјектот и *die prädikative Ergänzung zum Objekt* кое се однесува на францускиот атрибут на објект. Бидејќи терминот *Ergänzung* значи *дополнение* на германски јазик, може да се заклучи дека и во германската граматика атрибутот се опишува како глаголско дополнение. Причината заради која во терминологијата предничи дополнувачката, а не опишувачката функција на атрибутот, е тоа што атрибутот, како и во англиската граматика, не се согласува со именката на која се однесува.

Што се однесува до францускиот епитет, во германската граматика се користи терминот *das attributive Adjektiv*, односно атрибутивна придавка:

SUBJEKT (СУБЈЕКТ)		PRÄDIKAT (ПРЕДИКАТ)		
<i>Dieses</i> Оваа	<i>kleines</i> мала	<i>Haus</i> куќа	<i>Is</i> е	<i>Kalt</i> студена
Begleiter Детерминант	Attributives adjective Атрибутивна придавка	Nomen (Substantiv) Именка	Prädikatskern (Prädikat) Предикат	Prädikatsnomen Предикатско име prädikatives Adjektiv Предикативна придавка

*Метајазични еквиваленти на атрибутот во германскиот јазик
(според Maillard & Almeida, 1999, p. 120)*

Во португалскиот и во италијанскиот јазик со терминот *атрибут* се означува она што во француската граматика се нарекува *epitete*. Кога станува збор за францускиот атрибут, ситуацијата е слична како во англискиот и германскиот јазик, односно и кај овие јазици се прибегнува кон терминологијата базирана врз именката *предикат*. Имено, во португалската граматика, за атрибутот се користи терминот *predicativo*, или *предикатив*, додека италијанската граматика го именува како *parte nominale del predicato*, односно како именски дел на предикатот. За разлика од англиската и германската граматика, тука не се користи терминот *дополнение*. Тоа се должи на фактот што во јазиците со латински корен, атрибутот се согласува во род и број со именката на која се однесува. Оттаму, кај нив, како што наведовме и претходно, за именување на атрибутот не се користи терминологијата *дополнение на копулативниот или атрибутивниот глагол*. (Maillard & Almeida, 1999, p. 118).

Во однос на атрибутот, Мајар и Алмејда предлагаат француската граматика да ги следи анализата и терминологијата кои се среќаваат во португалските граматиките. Имено, користејќи ги термините *predicativo do sujeito* и *predicativo do objecto*, во нивните дефиниции се зборува за *двојна функција на предикативот*, од една страна да го дополнува глаголот, а од друга страна да го опишува субјектот, односно објектот во реченицата.

SUJEITO (СУБЈЕКТ)			PREDICADO (ПРЕДИКАТ)	
<i>Esta</i>	<i>pequena</i>	<i>casa</i>	<i>é</i>	<i>Fria</i>
<i>Ovaá</i>	<i>mala</i>	<i>kuća</i>	<i>e</i>	<i>studená</i>
Atributo		nome	(verbo) cópula	(nome) predicativo do
Atributo		именка	копула	sujeito
Атрибут				предикатско име на
Атрибут				субјектот

*Метајазични еквиваленти на атрибутот во португалскиот јазик
(според Maillard & Almeida, 1999, p. 120)*

2. Метајазични и концептуални разлики со македонскиот јазик

Во македонскиот јазик, терминологијата што се користи за предикативната и припишувачката функција на придавката е многу слична на терминологијата којашто се користи во европските граматиките кои ги разгледаваме. Имено, термините *атрибут*, во македонската и во француската граматика, претставуваат „лажен пар“, со тоа што значењето на атрибутот во македонската граматика одговара на значењето во другите европски граматиките. Поточно, во македонскиот јазик, под атрибут се подразбира: *Несамостоен, второстепен реченичен член со кој се навлегува во структурата на*

именската група бидејќи тој воспоставува синтаксичка врска со именката-центар на именската група. (Минова-Ѓуркова, 2000, стр. 219). Овој опис, пак, одговара на дефиницијата за францускиот *епитет*.

Епитетот се среќава и во македонската граматика, но тој се разликува од македонскиот атрибут. Имено, придавката во македонскиот јазик има функција на атрибут кога се употребува со своето примарно значење (*црвена кошула*). Доколку, пак, се употреби со преносно значење (*крвави очи*), тогаш станува збор за епитет. Оттаму, епитетот може да се дефинира како еден вид *семантичка варијанта* на атрибутот, односно како негова разновидност. Неговата основна функција се состои во тоа што придонесува за поголема експресивност на исказот.

Во македонската граматика, еквивалент на францускиот атрибут на субјектот претставува *именскиот дел на глаголско-именскиот прирок*. Меѓутоа, најчесто се среќава како еквивалент на францускиот атрибут кој има задолжителна синтаксичка функција, односно на *основниот атрибут на субјектот*. Наспроти тоа, францускиот помошен атрибут на субјектот, во македонската граматика се разгледува под насловот *интегриран предикативен атрибут* (Минова-Ѓуркова, 2000, стр. 221) или *нерестриктивен, актуелен атрибут*. (Петревски, 2010).

Што се однесува до француските конструкции со задолжителен атрибут на директниот објект, при определувањето на функционалните еквиваленти во македонскиот јазик голема улога игра глаголот во конструкцијата.

Како еквиваленти на овој атрибут, во македонската граматика најчесто се среќаваат *предлошки фрази во позиција на именски дел на прирокот* кои се воведени со предлозите *за* и *како*. Нивната функција, во овој случај, не е примарна туку вторична. Освен тоа, иако со многу помала зачестеност, како еквиваленти може да се сретнат и *независни, беспредлошки фрази во позиција на именски дел на прирокот*. (Цветковски, 1988, стр. 37). Како еквивалент на *помошниот атрибут на објектот*, во македонскиот јазик најчесто го среќаваме *интегрираниот предикативен атрибут*.

а) **КАС-О:**

Elle est **belle** (*est* - копула, **belle** - основен атрибут на субјектот);

Таа е **убава** (*e* - копулативен глагол, **убава** - именски дел на глаголско-именски прирок).

б) **КАС-П:**

Il est rentré **ivre** (*est rentré* - повремено атрибутивен глагол, **ivre** - помошен атрибут на субјектот);

Тој се врати **пијан** (*se врати* - не се третира како копулативен глагол, **пијан** – интегриран предикативен атрибут кој се однесува на субјектот).

в) **КАО-О:**

Il *croit* cette femme **heureuse** (*croit* - основен атрибутивен глагол, **heureuse** - основен атрибут на директен објект);

Тој *мисли дека* женава е **среќна** (декларативна реченица со глаголско-именски прирок);

Тој ја *смета* женава за **среќна** (*смета за* - глаголски израз со копулативна функција, **среќна** - зависен (предлошки) именски дел на прирокот).

г) **КАО-П:**

Elle *boit* son café **froid** (*boit* - повремено атрибутивен глагол, **froid** - помошен атрибут на директен објект);

Таа кафето го *пие* **ладно** (*пие* - нема копулативна функција, **ладно** - интегриран предикативен атрибут кој се однесува на директниот објект).

Метајазични еквиваленти на атрибутот во македонскиот јазик

2.1. Именскиот дел на прирокот во македонскиот јазик

Во македонската граматика се разликуваат *глаголски, перифрастичен (аналитички) и глаголско-именски прирок*. Глаголско-именскиот прирок се именува и само како именски прирок,² но се среќаваат и називите *предикатив, составен именски прирок, неглаголски предикат*.

Со овој тип прирок се опишуваат некакви особини или состојби на неговиот носител, односно тој претставува примарна формализација на предикати на состојба, односно на непроцесуални предикати (Тополињска, 1991, стр. 116) (*Иван не е учител но во последно време учителствува во некое зафрлено село*).³

Именскиот дел на прирокот, за кој во литературата се среќаваат и термините *предикатско име, лексички полнозначен дел, лексичко јадро, субјектно или предметско дополнување*, претставува предикативна именска група која во македонскиот јазик се одликува со необележаност од аспект на категоријата определеност, необележаност по зависност и согласување со независната именска група, односно подметот. (Тополињска, 1972; во Минова-Ѓуркова, 2000, стр. 190).

Во македонскиот граматички систем се прави разлика помеѓу *именски прирок од основен, примарен вид и прирок од вторичен, секундарен вид*.

Примарниот именски прирок, како што веќе наведовме, ги подразбира конструкциите во кои како поврзувачки глагол се јавува копулативен, синсематичен глагол (најчесто во оваа улога се среќава типичниот копулативен глагол *сум*) и именска, придавска, заменска или прилошка лексема, кои се немаркирани по зависност и кои се однесуваат на субјектот во реченицата, со кого се и конгруентни по род и број.

Вторичен именски прирок претставува прирокот кој вклучува предлошки изрази, односно изрази маркирани по зависност, кои може да се разгледуваат како именски прирок само во определени случаи: *Овој прирок се*

² Називот го користи Цветковски (1988).

³ Примерот е наведен кај: Тополињска, 1991, стр. 116.

смета за нетипичен затоа што од категоријално-граматички аспект, таквите маркирани по зависност облици не можат да бидат конституенти на именскиот прирок, но истовремено не можеме ниту да им ја одречеме оваа функција бидејќи од семантички аспект некои од нив, обично со вторично, преносно, значење, имплицираат токму такви содржини кои се својствени за именскиот прирок-особина, својство, состојба. (Цветковски, 1991, стр. 45).

Најчести предлози со кои се воведува именскиот дел во овој тип прирок се предлозите: *на, во, со, без, од, под, за, како* (Регионот е **на штрек** по терористичкиот напад [...]. (Д), Баба ми уште е **на нога**. (разг. ст.), Јавните претпријатија се веќе на терен и се **на готовс** [...]. (Д), Новите регистарски таблички се **во согласност** со стандардите. (Д), Таа е **без** никаков **срам**. (разг. ст.).

2.2. Именски прирок со предлогот за

Предлогот *за* е еден од најчестите предлози кои се среќаваат во предикатски изрази во македонскиот јазик. Тој начесто се среќава со глаголи со нецелосно значење кои, заради своите валенциски карактеристики, може да остварат синтагматска врска со другите реченични членови обично или само со овој предлог.

Сврзникот *за* најчесто се среќава во именско-предикатски конструкции со преодни глаголи во кои со предлошкиот израз не му се припишува признак на субјектот туку на објектот. Во таков случај, не станува збор за *примарна предикатска релација* (субјект-прирок), туку за *споредна, странична*, затоа што, како што наведува Цветковски, *признакот [...] се однесува на дополнувањето на предикатот-објектот*. (Цветковски, 1988, стр. 200).

Бидејќи предлошките изрази со *за*, за кои се среќаваат и термините *инструментален прирок, предикативна определба, предикатско проширување, глаголско дополнување, предикатив*, поблиску го определуваат објектот, тие се употребуваат со глаголи што означуваат *став, мислење, признавање, прогласување, објавување, правење нешто* за да стане предметот она што го искажува предикативната определба. Со такви карактеристики се среќаваат определени преодни и некои повратни глаголи, како: *смета, се смета, прогласува, признава*, кои може да конотираат придавски форми во функција на именски дел на прирокот, како и глаголите *назначува, именува, става*, кои не конотираат придавски, туку именски форми како лексичко јадро (**Ме сметаат за** плитка а не ме ни запознале. (Д), **На старлетата ѝ пречи тоа што многу од луѓето не ја сметаат за** паметна. (Д), [...] **за** на крај да му соопштите на ракометарот на Вардар дека е **прогласен за** најубав. (М).

2.3. Именски прирок со предлогот како

Во рамките на именската предикација со зависни форми се среќава и предлогот *како*. Осврнувајќи се на овој тип зависна предикација, Цветковски разгледува само примери во кои *како* претставува дел од предикатското име кое се однесува на субјектот, притоа припишувајќи му на целиот исказ значење на споредба по пат на сопоставување на два поима. Оттаму,

именскиот прирок со *како* се нарекува *споредбен* (*Жените се како вино, со годините стануваат сè поубави.* (н. пр.), *По натпреварот бевме како попарени.* (Д).

Според Тополињска, кога предлогот *како* влегува во конструкции со некопулативни глаголи, предлошкиот израз претставува *контаминација* меѓу прилошката (начинска) и атрибутска (квалификативна) определба, при што за него се користи терминот *синатгма со прилошко-атрибутско значење* (Тополињска, 1969, стр. 51) (*Работи како будала за без пари.* (разг. ст.), *Трчаше како споулавена од автомобил до автомобил без да води сметка дека некој може да ја прегазува* (Д).

Во македонскиот јазик, предлогот *како* може да се сретне и во конструкции со некои глаголи како: *оценува, избира, опишува, дефинира, окарактеризира*, во кои приznakот на кој упатува именскиот дел му се припишува на директниот објект, односно станува збор за споредна предикација (*Путин и Меркел го оценија како позитивно одложувањето на договорот за асоцијација на Украина.* (В), [...], *проектот што жителите го избраа како приоритетен.* (Д).

2.4. Интегриран предикативен атрибут

Интегрираниот предикативен атрибут се дефинира како член од површинската реченична структура (*Il est revenu. Il était malade/ Се врати. Беше пијан*), кој во неа се сместува преку предикатот од втората по редослед, копулативна реченица од длабинската структура (*Il était malade/Беше пијан*) и кој го менува значењето на еден од именските аргументи во рамките и во текот на реализацијата на глаголската предикација (*Тој се врати пијан*). Овој тип атрибут се одликува со неколку поважни особини:

- претставува формализација на кондензирана зависна реченица во која вршел функција на лексичко јадро на именскиот прирок;
- покажува двојна синтаксичка и семантичка зависност, кон субјектот и кон глаголскиот предикат;
- особината која ја припишува е актуелна само за време на реализацијата на глаголското дејство.

3. Заклучни забелешки

Врз основа на прегледот на терминологијата којашто се користи за францускиот атрибут во македонската граматика, може да се заклучи дека како еквивалент на основниот атрибут на субјектот и на основниот атрибут на објектот, во македонскиот јазик се среќава именскиот дел на предикатот (обичен и предлошки именски дел). Од друга страна, еквивалент на помошниот атрибут на субјектот, односно објектот претставува интегрираниот предикативен атрибут.

Споредувајќи го францускиот метајазик со метајазикот којшто се користи за атрибутот во другите европски граматика, се воочува, меѓу другото, дека француската граматика е единствена којашто го користи терминот атрибут за предикативната функција на придавката. Најголемиот дел од другите европски граматика го користат терминот предикат. Ние се согласуваме со ставовите

според кои би било полезно француската граматика да ја усогласи својата терминологија за атрибутот со преостанатите европски граматика, бидејќи тоа во голема мера би придонело за надминување на проблемите со кои се соочуваат студентите/ професорите кои го изучуваат или го предаваат францускиот јазик.

Библиографија

- De Gaulmyn, M., Remi-Giraud, S. (1991). *A la recherche de l'attribut*. Lyon, France: PUL.
- Le Goffic, P. (1993). *Grammaire de la phrase française*. Paris, France: Hachette Éducation.
- Maillard, M., Almeida, E. (1999) Faut-il continuer à parler d'attribut et d'épithète dans l'Europe d'aujourd'hui?, *Revue Tranel (Travaux neuchâtelois de linguistique)*, 31, 109-127.
- Riegel et al. (1994). *Grammaire méthodique du français*. Paris, France: PUF.
- Remi-Giraud, S. (1991). Adjectif attribut et prédicat, approche notionnelle et morpho-syntaxique. *A la recherche de l'attribut*. Lyon: PUL, 151-207.
- Tobback, E. (2004-2005). *Les constructions à attribut de l'objet et le marquage de la relation prédicative seconde*. Thèse de doctorat, Université de Gand.
- Tobback, E. (2008). La structure à attribut de l'objet des verbes d'attitude propositionnelle: réflexions sur le rôle du verbe, *Travaux de linguistique*, 57, 73-88.

*

- Минова-Ѓуркова, Л. (2000). *Синтакса на македонскиот стандарден јазик*. Скопје: Магор.
- Цветковски, Ж. (1988). *Именскиот прирок во македонскиот јазик* (докторска дисертација). Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“.

Milena Kasaposka-Chadlovska

The Attribute in the French Language and its Equivalent in the Macedonian Language: Metalinguistic Similarities and Differences

Abstract: The attribute in the French language is the part of the sentence whose function is to provide a description of the subject by means of a copula verb as an intermediary, or of the direct object via transitive verbs. In the Macedonian grammar, this definition refers to the part of the sentence that functions as the nominal part of the predicate. When the French attribute refers to the subject of the sentence, then, a distinction can be made between two types of attribute: a) basic attribute, and b) auxiliary attribute of the subject.

The metalinguistic equivalent of the first type of attribute in Macedonian is the nominal part of the predicate, whereas in the case of the second type of attribute, the equivalent is the integrated predicative attribute. Similarly, the attribute of the object in the French grammar distinguishes between: a) basic attribute and b) auxiliary attribute of the object. The basic attribute of the object in the Macedonian grammar is treated as an independent part of the predicate. The term integrated predicative attribute is used in the case of the auxiliary attribute of the object as well.

Nevertheless, the term attribute in the Macedonian language refers to a sentential member which is independent and of secondary importance, and which determines a particular nominal constituent from the perspective of a specific feature, directly and without the interference of a verb. The French equivalent of the Macedonian attribute is the epithet.

Taking into consideration these formal differences relating to the attribute in these two languages, this paper offers an overview of various examples which clearly illustrate the usage of all these different types of attribute in the French language. Additionally, it also aims to clarify the metalinguistic differences which exist in French and in Macedonian.

Keywords: *Attribute French, Macedonian, equivalents.*

